

ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF REGIONS OF UKRAINE

Статтю присвячено інвестиційній привабливості регіонів України на міжнародній арені. Розкрито суть базового поняття «прямі іноземні інвестиції». Класифіковано інвестиційну привабливість за різними ознаками. Проведено порівняльну характеристику статистичних показників інвестицій. Запропоновано систематизацію методів для поліпшення інвестиційного середовища. За допомогою цих методів, за умови їх правильного використання, інвестиційний клімат поліпшується, завдяки чому Україна стає привабливою для інвестицій. Описано проблеми, які не дають змоги поліпшити інвестиційний клімат. Указано шляхи поліпшення інвестиційного клімату. Обґрунтовано доцільність використання соціальних та економічних програм для поліпшення інвестиційного клімату. Вказано важливість високих показників індексу інвестиційної привабливості. Порівняно індекс інвестиційної привабливості за минулі роки та нинішні показники. Обґрунтовано доцільність змін, які відбулися в країні, та їхній вплив на економіку.

Ключові слова: інвестиція, інвестиційний клімат, індекс інвестиційної привабливості, чинники інвестиційного клімату, інвестиційна привабливість, прямі іноземні інвестиції, методи планування.

Стаття посвячена інвестиційній привабливості регіонів України на между-

народной арене. Раскрыта суть базового понятия «прямые иностранные инвестиции». Классифицирована инвестиционная привлекательность по различным признакам. Проведена сравнительная характеристика статистических показателей инвестиций. Предложено систематизация методов для улучшения инвестиционной среды. С помощью этих методов, при условии их правильного использования, инвестиционный климат улучшается, благодаря чему Украина становится привлекательной для инвестиций. Описаны проблемы, которые не дают возможности улучшить инвестиционный климат. Указаны пути улучшения инвестиционного климата. Обоснована целесообразность использования социальных и экономических программ для улучшения инвестиционного климата. Указана важность высоких показателей индекса инвестиционной привлекательности. Сравниваются индексы инвестиционной привлекательности за прошлые годы и сегодняшние показатели. Обоснована целесообразность изменений, которые произошли в стране, и их влияние на экономику.

Ключевые слова: инвестиция, инвестиционный климат, индекс инвестиционной привлекательности, факторы инвестиционного климата, инвестиционная привлекательность, прямые иностранные инвестиции, методы планирования.

УДК 338.58:65.014

<https://doi.org/10.32843/infrastruct39-45>

Федоренко О.О.

студент

Национальный авиационный университет

Коваленко Н.В.

к.е.н., доцент,

доцент кафедры международной экономики

Национальный авиационный университет

Fedorenko Alexander

National Aviation University

Kovalenko Nataliia

National Aviation University

The article is devoted to the investment attractiveness of Ukrainian regions in the international arena. The essence of the basic concept – foreign direct investment is revealed. Investment attractiveness is classified according to various characteristics. The comparative characteristics of statistical indicators of investments are made. Systematization of methods for improving the investment environment is proposed. With these methods, provided they are properly used, the investment climate improves, thanks to this improvement Ukraine becomes attractive for investment. Images are problems that do not allow to improve the investment climate. Ways to improve the investment climate are outlined. The expediency of using social and economic programs to improve the investment climate is substantiated. The importance of high indexes of investment attractiveness index is indicated. Compared to the index of investment attractiveness over the past years and indicators to date. The expediency of the changes that have taken place in the country and their impact on the economy is justified. In today's economic environment, investment attractiveness holds the leading position. Speaking of Ukraine, one can safely say that its investment climate for other countries has been undergoing reform and reconstruction in the aftermath of the global economic crisis, internal economic upheavals and constant changes in the political system. But, to date, Ukraine has a strong appeal to foreign investors and a favorable economic environment, which would help increase access to international markets, namely to position itself as a profitable country to invest in. The interruption of economic and trade ties between Ukraine and the European Union, in my opinion, poses one of the most troubling issues for the Ukrainian economy, due to the fact that despite all political misunderstandings, Ukraine still pursues investment activities with countries in Europe and the World. One of the main conditions for conducting investment activity with countries is compliance with certain norms and standards, that is, carrying out a series of reforms by Ukraine that would allow to meet the same requirements.

Key words: investment, investment climate, index of investment attractiveness, factors of investment climate, investment attractiveness, foreign direct investment, planning methods.

Постановка проблеми. Інвестиційна привабливість регіонів України постійно зменшується. Першочергові ознаки падіння інвестиційної привабливості регіонів країни розпізнають кризь меншу кількість інвесторів, інвестиційні процеси вимагають боротьби з корупцією, вдосконалення правового поля для інвесторів, які будуть урахувувати не лише сучасний стан ринку, а й майбутній.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням інвестиційного клімату регіонів України та створення привабливого інвестиційного середовища займаються такі вчені, як Г.І. Євтушенко, Т.А. Лівківський, Т.С. Задніпрянна, М.І. Карлін.

Постановка завдання. Метою дослідження є узагальнення шляхів розвитку інвестиційної

привабливості регіонів України, аналіз чинників, які не дають змоги поліпшувати інвестиційний стан регіонів, аналіз найефективніших шляхів покращення інвестиційної привабливості регіонів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сьогодні в економіці нашої держави створюються швидкі, але не до кінця прогнозовані перетворення. Причиною цього є політичні та інші чинники, які впливають на економічне середовище. Усі розуміють, що для стабільного розвитку економіки України потрібні міжнародні інвестиції. Вони вкрай важливі, але сьогодні ми маємо непросту ситуацію, адже проблема інвестицій вирішується у стані внутрішньої та світової кризи, тобто є дуже багато країн, які хочуть завести інвестора, а фактично

інвесторів дуже мало. З одного боку, наша нестабільна економічна ситуація вимагає залучення довгострокового капіталу, який знаходиться у іноземних інвесторів. З іншого боку, на думку експертів, внутрішніх та міжнародних суб'єктів господарювання, інвестиційний клімат регіонів України для міжнародних інвесторів є непривабливим.

Основними чинниками, які погіршують інвестиційну привабливість регіонів України, є: нестабільне законодавство, тиск під час ведення бізнесу, відсутність позитивних змін в економіці України, політична нестабільність та ризик обвалу або непрогнозованість курсу гривні [8, с. 2].

Приймаючи до уваги ці чинники, можемо зрозуміти велику кількість досліджень із питань привабливості інвестиційного клімату України. Його поліпшення є запорукою оновлення промисловості, загального рівня життя українців та швидкого розвитку нашої економіки. На думку експертів, єдиний шлях для виходу України зі стану кризи – наявність власних або інвестиційних ресурсів, для того щоб не створювався бюджетний дефіцит, а також для постійної інвестиційної діяльності у

різних промислових сферах [7, с. 20]. Порівнявши дані 2018 та 2019 рр., кількість інвестицій у регіони України збільшується. Ця тенденція свідчить про поліпшення інвестиційного клімату в державі.

Саме держава несе відповідальність за утворення сприятливого інвестиційного клімату. Успіхи на шляху подолання проблем у розвитку інвестиційного клімату залежать від ефективної інвестиційної політики України, а також від рівня змін на краще несприятливих тенденцій, які були сконцентровані в інвестиційній політиці [6, с. 18]. Нашій країні необхідно вирішити такі проблемні питання, які заважають поліпшенню інвестиційного клімату:

- у регіонах у представників влади сьогодні присутній момент ділення інвесторів на українських та міжнародних. Такі обставини не дають позитивних відгуків із боку міжнародних інвесторів, тому що вони не впевнені в юридичних гарантіях;

- концентрація уваги української влади на отримання економічних ресурсів переважно від іноземних економічних організацій, таких як МБРР та МВФ. Наслідком таких дій є недооцінка

Таблиця 1

Прямі інвестиції в економіці України по регіонах

Прямі інвестиції в економіці України по регіонах за 2016–2019 рр., млн дол. США					
	Обсяги на 1 січня				На 31 грудня 2019
	2016	2017	2018	2019	
Вінницька	309, 4	223, 0	187, 8	180, 0	203, 4
Волинська	341, 3	271, 2	247, 1	249, 4	265, 4
Дніпропетровська	8 913, 0	5 775, 8	4 009, 9	3 491, 1	3 815, 5
Донецька	3 789, 1	2 322, 0	1 748, 0	1 249, 6	1 216, 0
Житомирська	362, 9	259, 8	222, 7	216, 3	230, 0
Закарпатська	437, 5	334, 2	311, 8	317, 0	328, 4
Запорізька	1 075, 3	843, 4	682, 7	859, 1	915, 7
Івано-Франківська	813, 8	925, 9	836, 6	826, 6	908, 6
Київська	1 951, 5	1 750, 3	1 593, 4	1 516, 8	1 565, 1
Кіровоградська	147, 1	70, 6	52, 5	58, 9	68, 3
Луганська	826, 4	578, 2	443, 9	436, 4	441, 5
Львівська	1 379, 5	1 197, 7	1 101, 0	1 111, 4	1 187, 7
Миколаївська	282, 8	228, 9	212, 8	213, 5	209, 3
Одеська	1 671, 7	1 430, 4	1 330, 1	1 330, 4	1 363, 2
Полтавська	1 064, 7	1 039, 4	1 000, 1	1 003, 0	1 049, 0
Рівненська	292, 6	242, 5	199, 6	159, 5	169, 3
Сумська	422, 7	263, 3	199, 1	190, 0	186, 8
Тернопільська	68, 9	55, 8	49, 2	48, 2	45, 0
Харківська	2 131, 9	1 728, 8	1 554, 6	639, 0	658, 2
Херсонська	275, 2	208, 2	211, 0	201, 3	216, 9
Хмельницька	224, 5	189, 1	165, 5	158, 2	172, 0
Черкаська	887, 9	512, 9	348, 0	334, 4	337, 8
Чернівецька	80, 2	68, 6	59, 1	57, 1	57, 7
Чернігівська	128, 4	99, 8	92, 1	241, 3	429, 7
м. Київ	25 825, 6	20 105, 5	19 296, 0	22 425, 1	23 103, 4

¹ Дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

Джерело: розроблено авторами за даними [1, с. 12]

важливості підтримувати фінансові операції приватних міжнародних інвесторів [9, с. 347].

Для того щоб поліпшити інвестиційну привабливість та відновити динаміку інвестиційної діяльності в регіонах, вважаємо за потрібне вжити такі заходи:

1. Міністерство фінансів України повинно доповнити статтю 42-1 Бюджетного кодексу, а саме питання, яке стосується нормування фінансування з Державного фонду розвитку регіону в питанні капітальних проєктів.

2. Міністерство економічного розвитку повинно посилити національну допомогу для стратегічного розвитку індустріальних парків як важливого інструменту для отримання міжнародних інвестицій, а також на регіональному рівні корегувати статтю 34 Закону України «Про індустріальні парки». Внести корективи у статтю 71 Бюджетного кодексу України, а саме в пункт, який свідчить про необхідність спрямування бюджетних коштів на будівництво індустріального парку в регіонах до 10% обсягу бюджету розвитку обласного бюджету [10, с. 185].

3. Оновити і подати англійською та українською мовами інформацію про проєкти, які створюються в регіонах України, для отримання нових пропозицій від міжнародних інвесторів. Це повинно зробити Міністерство інфраструктури [3, с. 8].

4. Міністерству економічного розвитку потрібно розширити можливості для тих підприємців, які приймають участь у регіональних проєктах, а саме у статті 5 частині 1 «Про угоди про розподіл продукції» стосовно сторін угоди, якими виступають інвестори й держава в особі Кабінету Міністрів України чи місцевого органу виконавчої влади [5, с. 6].

5. Місцевій виконавчій владі та органам самоврядування на регіональному рівні:

- підтримувати інвестиційну активність малих підприємств за рахунок організаційного забезпечення;

- створювати інвестиційні форуми та ярмарки на місцевому рівні;

- розміщувати на національних Інтернет-ресурсах інформацію про здійснення державних закупівель із метою отримання заявки від різних учасників з різних регіонів;

- надавати допомогу громадським організаціям із комунікативним забезпеченням;

- ініціювати перед Кабінетом Міністрів України створення на регіональному рівні промислово-наукових комплексів. Завдяки високим результатам таких комплексів можна залучити велику кількість міжнародних інвесторів;

- ініціювати перед урядом питання стосовно створення на регіональному рівні масштабних спортивних змагань, ярмарок, фестивалів, які дадуть змогу покласти початок розвитку господарської діяльності і стати точками зростання для

економік регіонів через отримання міжнародних інвестицій.

6. Міністерству економічного розвитку створити і надати на затвердження уряду інвестиційну стратегію країни та регіонів із метою отримання міжнародних інвестиційних ресурсів для швидкого розвитку галузей [2, с. 18]. У стратегії підкреслити ключові сфери інвестування в нашій країні.

Висновки з проведеного дослідження. Проаналізувавши економічні та соціальні програми поліпшення інвестиційної привабливості та провівши аналіз ефективних шляхів покращення інвестиційного клімату, слід зазначити, що в сучасних умовах іноземні інвестиції мають велике значення для розвитку економіки регіонів України. Наведені програми розвитку інвестиційного клімату слугують найважливішими засобами забезпечення умов виходу зі сформованої економічної кризи, структурних зрушень у народному господарстві, забезпечення технічного прогресу, підвищення якісних показників господарської діяльності. Провідні економісти України підкреслюють важливість реформ в економіці, розвиток інвестиційної політики та виконання економічних завдань, які існують у країні. Якщо змін у приведених сферах не відбудеться, нарощування інвестицій не підвищить конкурентоспроможність національної економіки. Активізація інвестиційного процесу є одним із найбільш діючих механізмів соціально-економічних перетворень.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Державна служба статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 26.01.2020).
2. Шляхи відновлення інвестиційної активності в регіонах України в умовах економічної нестабільності. URL : <http://www.niss.gov.ua/articles/2053/> (дата звернення: 26.01.2020).
3. Конституція України : Закон України від 20 жовтня 2019 р. № 47/Ст. 646-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 2020. № 4218. Ст. 32.
4. Конституція України: Закон України від 21 жовтня 2010 р. № 11/Ст.70-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 2623. Ст. 70.
5. Конституція України: Закон України від 1 червня 2010 р. № 2404/Ст.524-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 40. Ст. 523.
6. Інвестиційна привабливість України. URL : <http://www.visnuk.com.ua/articles/2034/> (дата звернення: 26.01.2020).
7. Аналіз інвестиційної діяльності в Україні. URL : <http://conferencekneu.wordpress.com/articles/2043/> (дата звернення: 26.01.2020).
8. Євтушенко Г.І., Дерев'яно В.М. Про шляхи підвищення ефективності застосування менеджменту в організації. *Вісник Академії наук України*. 2014. № 8. С. 2–5.
9. Задніпряна Т.С. Управління інноваційно-інвестиційною діяльністю підприємства. *Вісник Національної академії наук України*. 2009. № 9. С. 346–353.

10. Карлін М.І. Управління дефіцитом бюджету України. *Вісник Національної академії наук України*. 2017. № 1. С. 181–197.

REFERENCES:

1. State Statistics Service of Ukraine. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (accessed 26 January 2020).

2. Ways to restore investment activity in the regions of Ukraine in the conditions of economic instability URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/2053/> (accessed 1 July 2019).

3. Constitution of Ukraine: Law of Ukraine of October 20, 2019 № 47 / Article.646-BP / The Verkhovna Rada of Ukraine. Information of the Verkhovna Rada of Ukraine. 2020. No. 4218. Article 32.

4. Constitution of Ukraine: Law of Ukraine of October 21, 2010 № 11 / Article.70-BP / The Verkhovna Rada of Ukraine. Information of the Verkhovna Rada of Ukraine. 2010. No. 2623. Art. 70.

5. Constitution of Ukraine: Law of Ukraine of June 1, 2010 № 2404 / Article 524-VR / Verkhovna Rada of Ukraine. Information of the Verkhovna Rada of Ukraine. 2010. № 40. Art. 523.

6. Investment attractiveness of Ukraine URL: <http://www.visnuk.com/articles/2034/> (accessed 26 January 2020).

7. Analysis of investment activity in Ukraine URL: <http://conferencekneu.wordpress.com/articles/2043/> (accessed 26 January 2020).

8. Yevtushenko GI, Derev'yanko VM About ways to increase the effectiveness of management in an organization. Bulletin of the Academy of Sciences of Ukraine. 2014. № 8. S. 2-5.

9. Tailgate TS Management of innovation-investment activity of the enterprise. Bulletin of the National Academy of Sciences of Ukraine. 2009. 9, pp. 346-353.

10. Carlin M.I. Budget Deficit Management of Ukraine Bulletin of the National Academy of Sciences of Ukraine. 2017.